

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

II ARG.

STOCKHOLM, 1 MARS 1913.

N:r 5.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad

Redaktör: ESTER BRISMAN.

Träffas onsdag och lördag kl. 1/2 3—1/2 4.

Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan 1

Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.

Rikstel. Norr 600. Allm. tel. Brunkeb. 944.

Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten

Pris för 1913 1 krona. Lösnummer 5 öre.

För utlandet sker prenumeration antingen genom

posten eller genom insändande av 1 krona 75

öre i postanvisning till tidningens expedition.

Annonspris: 15 öre per millimeterhöjd, större

annonser och årsannonser rabatt.

Rikstel. 456. Allm. tel. 604.

9 f m.—7 e. m.

Kvinnan och statslivet.

Innan riksdagen i fjol debatterade den kvinnliga rösträttspropositionen, frågade vi i denna tidning (En maktfaktor, R. f. K. 15 maj), "på vilket sätt en befolkningsgrupp skall kunna visa eller bevisa, att den verkligen blivit en maktfaktor inom samhället", och vi hemställde vördsamt till högermännen inom riksdagen, om någon av dessa, "innan han gick att lägga sin nejsedel i urnan, ville upplysa oss om det bästa sättet för denna maktutövning. Vi skulle då kunna pröva, om vi möjligen kunde gå i land med uppgiften."

Riksdagsdebatten gav oss föga svar på vår fråga; men nu 1913, då vi icke ha någon riksdagsdebatt att vänta, och "man därför borde kunna tänka sig, att åtskilliga punkter i denna fråga skulle kunna diskuteras med större lugn", har Stockholms Dagblad vänligen åtagit sig att på bästa och tillförlitligaste sätt lämna den begärda upplysningen, nämligen genom att i en artikelserie med ovanstående rubrik "framhålla villkoren och förutsättningarna för de manliga medborgargruppernas förvärvande av rösträtten". Vi acceptera tacksamt artiklarna såsom ett uppslag till en lugn och saklig diskussion; på en sådan kunna båda parterna endast vinna.

Skall en diskussion bli fruktbringande, måste emellertid utgångspunkten vara någorlunda gemensam; för St. D. är denna — helt naturligt för övrigt — den nya statsdoktrin, som i våra dagar vunnit rätt mycket burskap, och som i staten och statslivet ej vill se endast en sida av det samhälleliga livet i allmänhet, utan tvärtom något från samhället artskilt, något för sig, som betänkligt närmar sig salig Boströms personliga väsende. Även i våra leder finnas många framstående kvinnor, som hylla samma statsuppfattning, och som ut ifrån denna komma till en helt annan slutsats rörande kvinnlig rösträtt än St. D:s. Den som skriver detta intar visserligen icke samma ståndpunkt, men vill för diskussionens skull ändå för tillfället postulera dess riktighet och alltså såsom utgångspunkt för diskussionen acceptera satsen, "rösträttens utövning är en funktion i statens tjänst" och att statsintresset eller statsnyttan "är och måste vara det enda bestämmande" vid varje prak-

Jag beklagar att den politiska rösträtten icke betraktats i samma ljus och icke beslutats på samma sätt som den kommunala rösträtten. — Jag är alldeles övertygad att varje person, det må vara man eller kvinna, som är kompetent att avgiva sin röst vid valen till Londons stadsfullmäktige, då det gäller kommunala ting, också är kompetent att avgiva sin röst vid ett parlamentsval.

Lord Hugh Cecil

(I Underhuset den 24 januari 1913).

tiskt avgörande av ett nytt rösträttskrav. I förbigående skola vi endast betyga tidningens vår tacksamhet för dess beredvillighet att inom samhället — alltså icke staten — erkänna kvinnornas insats såsom lika oumbärlig, följaktligen fullt likvärdig med männens, eller som tidningen själv uttrycker det: kvinnornas individuella verksamhet motsvaras av männens individuella arbete. Detta är ett värdefullt medgivande för vårt sätt att uppfatta statslivet och inregistreras därför; det kan bli gott att ha i en annan diskussion, fast det för denna mycket riktigt är irrelevant.

Från den här givna utgångspunkten anser St. D. att "man i stort sett kan säga, att endast de grupper av män ha fått politisk rösträtt, som redan medverkat vid det egentliga statsarbetet och därunder visat, att deras medverkan varit för statens bestånd och statens utveckling nödvändig." Och längre ner: "det har icke varit ett sådant arbete endast som att männen verkat i sin dagliga gärning, utan det har varit ett direkt statsarbete, som det varit fråga om".

Vad är då ett direkt statsarbete? det blir själva punctum questionis. Det första av dem som tidningen nämner är helt naturligt den allmänna värnplikten.* Detta "primära statsarbete" äro kvinnorna som bekant icke underkastade; därigenom gå de alltså förlustiga ett starkt och vägande anspråk på politisk medbestämmanderätt. Ett uttryck som tidningen använder om männen såsom värnpliktiga ger oss rätt eller åtminstone möjlighet att antaga, att St. D. icke skattat åt det banala misstaget att betrakta kvinnornas icke-värnplikt antingen såsom något för vilket de förtjäna förebråelser eller såsom ett från statens sida otillbörligt gynnande. Det står nämligen om männen, att "de ha visat sig vara nödvändiga för statens bestånd" — kvinnorna

* Den framställning av olika medborgargrupperns förhållande till värnpliktens införande och utsträckning samt dettas sammanhang med rösträtten, som tidn. lämnar, äro vi vara ganska felaktig och missvisande; men som detta ej det minsta influerar på förhållandets tillämpning på kvinnorna, förbigå vi det alldeles.

ha alltså i detta avseende visat sig vara icke nödvändiga för statens bestånd, och på denna grund skulle det alltså vara, som de här avvisas från rösträtten.

Vi tro för vår del att detta sätt att se saken är alldeles riktigt; när kvinnorna icke äro värnpliktiga, beror det på att staten funnit, att de icke böra vara det. Om man å andra sidan härifrån kan sluta, att då böra de ej heller ha politisk rösträtt, är däremot icke a priori givet. Detta beror alldeles på skälet för deras uteslutande. Ifall skälet låg i kvinnornas vare sig ovillighet eller deras olämplighet, kunde man möjligen gilla slutsatsen; men så är det nog icke. Det verkliga skälet torde ligga på ett helt annat område. I den norska värnpliktslagen finnes, eller fanns åtminstone för några år sedan, en bestämmelse om att vissa kategorier av män skulle fritagas från värnplikt, nämligen präster, lotsåldermän, fasta lotsar samt lägre kronobetjäning (s. k. länsmanskarlar). Det ligger i öppen dag, att grunden för denna bestämmelse är att söka däri, att staten ansåg, att det var mera nödvändigt för statens bestånd, att dessa grupper av medborgare, även i krigstid, utförde sin dagliga gärning, än att de drogo i fält. Samma skäl tro vi har gjort sig gällande för kvinnornas del. Staten har även här ansett, att det var nödvändigare för statens bestånd och utveckling, att kvinnorna, även då fosterlandet var i fara, skötte sitt vanliga samhälleliga arbete — och dessutom männens, så långt deras krafter räckte. Att det ej varit vare sig ovillighet eller olämplighet, som varit i vägen, kan också anses indicerat därigenom, att just i våra dagar kvinnor på frivillig väg både erbjudit sig och även accepterats till en del av krigets göra, nämligen sjukvården i fält.

Emellertid kan man även på annat sätt än genom värnplikten "visa sig vara nödvändig för statens bestånd och genom sitt direkta statsarbete sålunda erövra rösträtten". Tyvärr nämner St. D. icke dessa andra sätt. Vi ha funderat mycket på vilka de kunna vara, men ej lyckats finna mer än ett, nämligen skattebetalandet. Detta är, om något, direkt statsarbete; och då St. D.

icke brytt sig om att omnämna det, beror detta naturligtvis därpå, att tidningen likaväl som vi vet, att detta arbete för statens bestånd och utveckling drabbar både män och kvinnor lika och alltså enligt föreliggande utgångspunkt bör i sin mån berättiga kvinnorna till rösträtt. De sätt, som nu till äventyrs ytterligare kunna finnas att genom direkt statsarbete göra sig förtjänt av jämväl medborgarrätt, anhålla vi härmed att St. D. godhetsfullt ville nämna; vi å vår sida lova att samvetsgrant begrunda dem.

Från den givna utgångspunkten verkar det något förbluffande, att St. D. i sin tredje artikel alldeles överger undersökningen av de olika sätten för direkt statsarbete och i stället tar sig för att undervisa kvinnorna, om hur de skola bära sig åt för att även utan rösträtt dock få inflytande på statens angelägenheter. Det verkar förbluffande därför, att om det befinnes vara mot statsnyttan stridande, att kvinnorna skola få det inflytande som rösträtten ger, så måtte det väl snarast vara ett brottsligt tilltag av dem att försöka på annan, indirekt väg tillskansa sig ett liknande inflytande. De exempel från männens sida, som tidningen härvidlag åberopar, peka också närmast i samma riktning. Att handelsmän sammanslutit sig till handelskammare o. s. v., att Sveriges industriförbund, Hantverksföreningen m. fl. bildats, att sammanslutningar och möten äga rum av jordbrukare, skogsvårdare och andra näringsidkare, det har nog huvudsakligen inträffat, först sedan dessa medborgargrupper redan fått politisk rösträtt; och det har skett, efter vad vi ha allt skäl att tro, just för att tillvarataga och organisera, "verwerthen" som tyskarna säga, denna rösträtt. I alla händelser tro vi ingalunda att dessa yrkesgrupper äro sinnade att vara utan rösträtten och endast nöja sig med det indirekta inflytandet.

Det finnes emellertid i artikeln åtskilligt, som tyder på, att tidningen i själva verket anser dessa sammanslutningar, genom vilka männen ge statsmakterna sakkunniga direktiv, och vilka statsmakterna å sin sida jämväl begagna för att till dem hänskjuta förslag för avgivande av yttrande eller ur deras krets hämta sakkunnigt bistånd, såsom ännu en sorts direkt statsarbete, och i så fall är det ju synnerligen välvilligt, att tidningen uppmanar kvinnorna att även för sin del begagna denna väg. Den föreslår till och med den yttre ramen eller formen för detta inflytande, en sorts kvinno-riksdag: "valda representanter för L. K. P. R., Fredrika Bremerförbundet, sjukvårdsföreningar och många andra skulle sammankomma med kvinnliga stadsfullmäktige, kvinnor i fattigvårdstjänst och ombud för kvinnliga statstjänare till ett årligt möte i Stockholm, sedan riksdagen konstituerats, k. propositioner blivit framlagda och motioner väckta för att dryfta de viktiga frågorna för statens bestånd".

Jönköpings-Magasinet

Etabl. 1873. Regeringsgatan 45. A. T. 55 41.

Parfym- och Ramaffär.

Grand Pensionat

A. DEHN

Stockholm, Strandvägen 7 A

Telegramadress Dehnpensionat

Rikstel. 31 69, 2508

Allm. Tel. 547, 873

Ivar Hægströms Boktr. A. B.

26 Gamla Kungsholmsbrogatan

Allt slags boktryck.

LAGERSONS SKOMAGASIN

Jakobsgatan 18 - Fredsgatan 8

och avge utlåtanden över dem." Det är intet annat i vägen med detta förslag än att det i vårt tycke är alldeles för anspråksfullt — och icke heller nödvändigt. Ty samma sak fast under mindre rafflande former ha kvinnorna gjort redan i många år — med växlande framgång. Nu just i dessa dagar göra de ett nytt försök, i det medlemmar av just de nämnda organisationerna runt om i Sveriges städer sammanträda för att påverka statsmakterna med anledning av kommittéförslaget till allmän pensionsförsäkring. Vad kraft och verkan dessa opinionsyttringar nu kunna ha, är ej lätt att säga; men vi äro ganska övertygade därom, att ifall vi i närvarande stund haft den politiska rösträttens maktmedel till vårt förfogande, så skulle denna sällsynt enhälliga opinion från kvinnornas sida verkat fullkomligt oemotståndligt. Förra gången kvinnorna gjorde ett uttalande till statsmakterna gällde det moderskapsförsäkringen och ledde till önskat resultat, om icke helt och hållet, så dock i huvudsak. Och många, många andra gånger ha kvinnorna gjort detsamma, i all ödmjukhet och utan stora åthävor, men som sagt med växlande framgång.

Även det erkännande, som ligger i att statsmakterna direkt vänt sig till oss med anmodan om sakkunnigt bistånd, har kommit oss till del. Den Lindmanska ministären insatte två kvinnor i lönerregleringskommittén; fyra kvinnor insattes i en kommission för att kontrollera den nya äktenskapslagstiftningen, en kvinna sitter i läroverkskommittén, en i nykterhetskommittén, en i fattigvårdskommittén — kanske det också finnes flera, som vi i detta ögonblick ej komma ihåg — och gör direkt statsarbete.

Det skulle glädja oss, ifall St. D. ville räkna oss denna verksamhet till förtjänst, fast det då det skrev sina artiklar tycktes ha totalt glömt bort den. I alla händelser kan väl påvisandet av dess existens få räknas såsom *nekande* svar på tidningens insinuanta fråga, om kvinnorna, då de icke ännu ställt till med den stora kvinnoriksdagen, möjligen sakna vilja och intresse att befatta sig med lagstiftningsfrågor.

Det resultat vi kommit till på den av St. D. lagda grundvalen och efter av denna tidning uppdragna linjer, är alltså, att kvinnornas icke-värnplikt just är i statens intresse och för statsnyttans skull, och följaktligen icke bör prejudiciera deras rösträttskrav; att deras skattebetalande alldeles på samma sätt som männens bör berättiga dem till politisk medbestämmanderätt; att deras intresse för och sakkunskap i lagstiftningsfrågor både manifesterat sig och jämväl vunnit statsmakternas erkännande och därför ävenledes bör indicera deras rösträttskravs fallande inom statsnyttans och statsintressets område. Några "andra sätt" att ådagalägga vår lämplighet för och vår villighet att åtaga oss direkt och egentligt statsarbete ha vi för vår del icke funnit; men därvidlag äro vi fullt viliga att ta emot och begrunda allt vad St. D. kan ha att upplysa oss om.

Danska föreläsningar i Stockholm.

Den från Stockholmskongressen bekanta talarinnan fru Elna Munch, v. ordf. i Landsförbundet för Kvinders Valgret, kommer att på inbjudan av Fredrika Bremerstatykommittén lördagen den 8 mars tala i Vetenskapsakademiens stora sal om Mathilde Fibiger.

Söndagen den 9 mars har fru Munch lovat tala om den kvinnliga rösträttsfrågans läge i Danmark just nu på ett av Stockholms F. K. P. R. anordnat möte. Om tid och lokal för detta möte se annons i de dagliga tidningarna.

PROMENADDRÄKTER

Kappor, Rid- & Sportdräkter, Pälsar & Supé-Kappor
förfärdigas med elegant snitt och till billiga priser.

H. SALMONSONS DAMSKRÄDDERI

S:t Paulsgatan 6 C, 1 tr.

A. T. Söder 31 29.

Kvinnofrågor inför Riksdagen.

Attacken mot de gifta kvinnornas kommunala rösträtt avvärjd.

Den av hr Åkerlund väckta motionen om skattefrihet för gift kvinnas genom arbete förvärvade inkomst, såvida densamma ej överstiger 300 kr. pr år samt mannens och hustruns sammanlagda årsinkomster ej överstiga 1,200 kr., som av bevillningsutskottet avstyrkts, upptogs av riksdagen till behandling den 12 febr. I Första kammaren inleddes debatten av hr Lindblad i Närlunda, som yrkade återremiss till utskottet. Dettas avslagsyrkande försvarades av hr K. G. Karlsson, och efter yttranden av hr Ollas Ericsson, Lagerbjelke, Claesson, Östberg och Beck-Friis beslöt kammaren med 81 röster mot 29 att bifalla utskottets hemställan. I Andra kammaren talade hr Åkerlund för sin motion. Hr Vennersten hävdade utskottets uppfattning, att ett bifall till motionen skulle innebära en orättvisa mot de hustrur, vars inkomst icke läte sig direkt inkomsttaxeras.

Frågan avgjordes genom votering, varvid motionen avslogs med 131 röster mot 45.

Städerskor på ordinarie stat.

Hr Lindhagens motion i Andra kammaren om utredning angående beredande av fast anställning för personer, som äro på stadigvarande sätt sysselsatta med städnings- och rengöringsarbeten hos statens verk och myndigheter, har, sedan statsutskottet avstyrkt motionen, av båda kamrarna avslagits.

Giftorätt i fast egendom.

Lagutskottet hade avstyrkt hr Molins i Dombäcksmark motion om utsträckande av giftorätten att gälla jämväl fast egendom, som före äktenskapet förvärvats eller som under äktenskapet genom arv tillfaller endera maken. Reservation hade avgivits av hr Lindhagen och Lindqvist i Stockholm, vilka föreslagit skrivelse angående viss arvsrätt för efterlevande make till den avlidna makans fasta egendom.

Första kammaren biföll utan votering utskottets förslag.

I Andra kammaren anställdes, efter yttranden av hr Molin i Dombäcksmark, Widén, Lindhagen och Pettersson i Södertälje, votering, varvid kammaren med 191 röster mot 39 biföll utskottets hemställan.

Kvinnorna och borgmästarvalen.

Hr Sjöberg i Första kammaren har jämte hr Kronlund i Andra kammaren väckt motion i syfte att kvinnor skola ha rätt att delta i borgmästarval. Motionen är en utbyggnad av en av samma herrar tidigare väckt motion vid innevarande riksdag, vari föreslås utredning om tillämpning av lika och personlig rösträtt vid val till besättande av borgmästartjänsterna.

Internationell kvinnodag

anordnas av de socialdemokratiska kvinnorna söndagen den 2 mars. Här i Stockholm kommer möte att hållas i Folkets hus, och antagligen anordna socialdemokratiska kvinnoklubbar liknande möten på andra håll i landet. En särskild tidning, Frauenwahlrecht, utgiven av klara Zetkin, är redan utkommen och skall spridas denna dag.

Kvinnornas deltagande i stadsfullmäktigvalen i Stockholm.

Några statistiska uppgifter för år 1912.

År 1912 utgjordes den mantalskrivna folkmängden i Stockholm af 346,599 personer, varav 155,298 män och 191,301 kvinnor. Av dessa voro i röstlängden upptagna 81,355 män och 25,730 kvinnor. I förhållande till samtliga mantalskrivna kvinnor utgjorde den kvinnliga valmanskåren 13,5 proc. Denna tyckes alltså vara i tillväxt ej blott absolut utan även i relation såväl till hela valmanskåren som till den kvinnliga folkmängden.

Valmanskåren i vidsträckt bemärkelse sönderfaller som bekant i sådana, som äro rättsligen oförhindrade att utöva sin rösträtt och alltså äro *effektivt röstberättigade* och sådana som av särskilda omständigheter äro berövade densamma. Det visar sig, att underlåtenhet att betala de kommunala utskylderna är det, som i de flesta fall vållar rösträttens förlust. För detta hinder ha nämligen ej mindre än 21,020 stupat. Av i röstlängden upptagna män hade 20,004 eller 24,6 proc. fallit för detta streck, av kvinnor endast 917 eller 3,6 proc., vilken siffra visar, i huru hög grad kvinnorna äro ordentliga skattebetalare. Icke röstberättigade på grund av konkurs voro 75 män och 10 kvinnor samt på grund av vanfrenjd 23 män och inga kvinnor. De i röstlängden upptagna kvinnorna hade således i betydligt större grad än männen bevarat sin rösträtt. Effektivt röstberättigade voro nämligen 60,149 män och 24,652 kvinnor, motsvarande resp. 73,9 proc. och 95,8 proc. av i röstlängden upptagna män och kvinnor. Av de effektivt röstberättigade kvinnorna voro 67 proc. ogifta, 16,3 proc. gifta samt 12,5 proc. änkor (i relation till samtliga i röstlängden upptagna kvinnor).

Det sammanlagda röstetalet för samtliga effektivt röstberättigade utgjorde 1,168,724, varav kommo 883,007 röster på männen och ungefär fjärdedelen därav eller 226,548 röster på kvinnorna. I medeltal kommo 13,2 röster på varje effektivt röstberättigad; för männen var medelröstetalet 14,7 och för kvinnorna 9,2.

Hela antalet av dem, som vid stadsfullmäktigvalet i Stockholm år 1912 utövade sin rösträtt, utgjorde 38,841 eller 43,8 proc. av alla effektivt röstberättigade. Detta är det livligaste deltagande, som någonsin ägt rum vid stadsfullmäktigval i Stockholm. Av de röstande voro 30,040 män och 8,111 kvinnor, d. v. s. av de effektivt röstberättigade männen ha 49,9 proc. använt sin rösträtt och av de effektivt röstberättigade kvinnorna 32,9 proc. Motsvarande siffror för 1911 voro 44,9 proc. och 27,2 proc. Av de kvinnliga väljarna voro ungefär $\frac{2}{3}$ ogifta, hustrurna och änkorna utgjorde vardera omkring $\frac{1}{3}$. Relativt var deltagandet i valet störst bland änkorna, i andra rummet kommo de gifta kvinnorna och i tredje rummet de ogifta, i det att resp. 43,0 proc., 39,6 proc. och 29,4 proc. av de effektivt röstberättigade inom motsvarande grupper deltaga i valet.

Det sammanlagda röstetalet för de röstande utgjorde 667,260, av vilka 533,599 röster avgavs av männen och 112,004 av kvinnorna. Medeltalet röster pr man utgjorde 17,8 och pr kvinna 13,8. År 1911 utgjorde medelröstetalet för

FILMS.

Vita huset har icke på många år varit utan en kvinnlig representant för rösträttsintresset. Mrs Roosevelt såväl som hennes man äro båda vänner av kvinnans rösträtt och Mrs Taft är en ivrig anhängare av saken. Av Vita husets nuvarande invånare är miss Jessie Woodrow Wilson, presidentens tredje dotter, aktiv rösträttskvinna.

Vid Internationella kvinnoförbundets (International Council of Women) nästa exekutivmöte, som äger rum i Haag i maj månad, kommer rev. Anna Shaw att tala om kvinnans rösträtt på ett offentligt möte, vid vilket lady Aberdeen fungerar som ordförande.

Såväl i Westminster Abbey som i St. Paul's Cathedral och i flera andra kyrkor och kapell över hela England anslogs St. Bride's Day den 1 februari till böndag till förmån för kvinnorösträtten.

Enligt *Daily Chronicle* ha suffragetterna öppnat ett terum "ett stenkast från parlamentshuset".

En känd amerikansk rösträttskvinna tillfrågades om hon kallade sig suffragist eller suffragett. "Jag hoppas en dag få kalla mig medborgare", blev svaret.

Bland de framstående personer, som väntas närvara vid Budapestkongressen i år, är även miss Jane Addams, vars namn sällan nämnes på andra sidan Atlanten utan tilläggen "Amerikas mest beundrade kvinna" eller "Chicagos nyttigaste medborgare" eller något dylikt. Det storartade settlementet "Hull House" i Chicago är som bekant hennes skapelse.

Från Göteborgs F. K. P. R. skickades till Camilla Collett-festen i Kristiania följande telegram:

"Fra de stummes leir" hon talade — för oss.
"I de lange nætter" hon vakade — för oss.
"Mod strømmen" hon kämpade — för oss.
För kvinner i mørker og nød —
Välsignelse över hennes minne.

Åsätt Edra postförsändelser L. K. P. R:s agitationsmärken!

man 17,1 och för kvinna 14,5, vilket visar att medelröstetalet för männen stigit under 1912, medan det sjunkit för kvinnorna. Det senare beror ju möjligen på, att de gifta kvinnorna mer och mer genom att självdeklarera bli satta i tillfälle att delta i valen, varvid de genom det ringa antal röster de i de flesta fall disponera över, nedpressa medelröstetalet för alla kvinnor.

Valda till stadsfullmäktige blevo 4 kvinnor, av vilka 1 valdes av det frisinnade partiet, 1 av det socialdemokratiska och 2 av det moderata.

De här anförda siffrorna visa, dels att den kvinnliga väljarkåren alltmer växer, dels att kvinnornas deltagande i valen är i stigande. Men än är det helt visst många gifta kvinnor, som genom att självdeklarera skulle ytterligare öka väljarkåren, och än är det icke mindre än 67,1 proc. av de effektivt röstberättigade kvinnorna, som försummat att använda sin rösträtt. Då man vet av hur stor vikt det är att kvinnorna bevaka sina intressen vid stadsfullmäktigvalen, bör därför ingen gift kvinna, som så kan, försumma att självdeklarera för att därigenom förskaffa sig rätt att rösta, och ingen kvinna, som redan har denna rätt, får försumma att nu delta i de stundande kommunala valen i Stockholm.

K. F.—H.

Miss Tite och mrs Coates Hansen i Viktoriasalen.

Stockholms F. K. P. R. hade den 18 febr. nöjet att få höra två engelska rösträttskvinnor, miss C. Tite och mrs M. Coates Hansen, tala om suffragetterörelsen samt om rösträttsfrågans läge i England efter reformbillens återtagande. Föredragen höordes med det livligaste intresse av en publik, som till sista plats fyllde salen och som utom av de vanliga föreningsmedlemmarna bestod av ej så få utomstående, bland dem ett stort antal män.

Båda talarinnorna äro suffragetter och tillhöra den av mrs Despard ledda Women's Freedom League. Ordet lämnades först till miss Tite, som lämnade en intressant och belysande skildring av orsakerna till suffragetterörelsen och dess verkningar och framhöll hur Englands kvinnor varit tvungna att gripa till våldsmedel för att göra sin röst hörd. Utan sådana hade de i över 40 år förgäves kämpat för sin sak, under vilken tid ej mindre än 32 motioner om kvinnans rösträtt kullpratats i parlamentet. Och kvinnorna behöva göra sin röst hörd, därför att de äro så mycket sämre ställda inför lagen än männen, därför att de få olika löner för samma arbete och framförallt för att kunna på ett effektivt sätt motarbeta den vita slavhandeln, för vilken England f. n. är centrum, och åstadkomma bättre skydd för barn och unga flickor. Brott mot dessa behandlas i England synnerligen mildt, och talarinnan påpekade det orimliga i att man blir ursinnig över att några orkidéer förstöras (som bekant, hade nyligen ett par suffragetter brutit sig in i ett av de stora växthusen vid Kew och förstört en del orkidéer), men man låter lugnt unga flickor gå under och barn misshandlas. Suffragetterna ha emellertid nu bragt det därhän, att kvinnans rösträtt nu icke längre kan förlöjligas eller pratas omkull utan behandlas som en allvarlig fråga, vilket bäst visas av att regeringen låt förslaget om allmän rösträtt för män falla samtidigt med tillägget om kvinnorösträtten.

Talarinnan uppmanade till slut sina åhörare att icke instämma i förkastelse- domen över dessa kvinnor, som kämpa och offra sig för sin sak och som med sin taktik blott följa det exempel som otaliga gånger givits dem av männen. I England har varje reform vunnits genom strid, och kvinnorna ha dock till skillnad från männen aldrig dödats någon människa. Att man höjt ett sådant anskri över suffragetternas stridsmetod tycks alltså tyda på att man uppskattar egendom högre än människoliv.

Efter miss Tites med intensivt bifall mottagna föredrag talade mrs Coates Hansen om den nuvarande politiska situationen i England. Hon började med att framhålla det inkonsekventa i talet om att kvinnorna genom duglighet i det kommunala först skola visa sig värdiga den politiska rösträtten — dels äro de, såsom de engelska lagarna äro, totalt utestängda från möjligheten att visa något i den vägen, dels har det aldrig vid tal om rösträttsutvidgningar för männen satts i fråga, att de först skulle visa sig värdiga. Talarinnan övergick så till en skildring av det s. k. förlikningsförslaget förra året, som föll på grund av irländarnas svek trots alla deras löften. Under de följande månaderna ha kvinnorna även fått de mest glänsande löften, men alla ha svikits. Tillägget om rösträtt för kvinnor i regeringens reformbill ansåg talarinnan från början vara dödsdömt av regeringen. Den hade emellertid hoppats på nya våldsdåd från suffragetternas sida att skylla på, men då dessa uteblevo, fann man i sista stund att tillägget skulle göra reformbillen till en helt ny lag, och därmed fick hela förslaget om allmän rösträtt falla.

Kraftigt bifall följde även på mrs Coates Hansens tal. Bägge föredragen toskades till svenska av fröken M. Nordenfelt.

Måndagen den 24 febr. talade miss Tite i Uppsala, även där inför en intresserad och fulltalig publik.

Stadsfullmäktigvalen i Stockholm.

De kvinnliga kandidaterna.

De kvinnliga kandidaterna till de stundande stadsfullmäktigvalen i Stockholm utgöra som bekant dels den kärtrupp, som redan fullgjort ett mandat i stadsfullmäktige och nu står under omval och som består av fru Broomé och fröknarna Lindhagen och Hedin, dels de nya och oprövade, som i olika valkretsar nämnts som lämpliga för det maktfullgäande värvet. Rösträtt för kvinnor har vänt sig till dessa kvinnliga kandidater för att få några upplysningar om deras ställning till de kommunala frågorna och har inhämtat följande.

Fru *Emilia Broomé*, som fått andra rummet i fjärde kretsen, har så mycket att förtälja om sitt arbete i stadsfullmäktige, att det gott skulle räckt till för en hel artikel om henne ensam. Men som utrymmet är begränsat, måste vi inskränka oss till några helt summariska uppräknningar.

På grund av sitt medlemskap i stadsfullmäktige har fru Broomé insatts i folkskoleöverstyrelsen och i folkskoleöverstyrelsens yrkesskolenämnd, hon är ordförande i styrelsen för yrkesskolan för sömmerskor och i kommittén för organisation av 6-dagars skolan för hemsömmerskor, likaså i den kommitté som har att inkomma med utredning och förslag om undervisning i hushållsöromål för unga kvinnor. Vidare är fru B. medlem av kommittén för ordnande av handarbetsundervisningen i folkskolan. Som man ser ha fru Broomé krafter blivit ganska betydligt tagna i anspråk. Helt blygsamt vill hon själv låta påskina, att detta beror på att det finns så få kvinnor att tillgå inom stadsfullmäktige att de som sitta där bli nästan överansträngda.

Fru Broomé's arbete har, som torde framgå av det föregående, bl. a. gått ut på att främja den kvinnliga yrkesutbildningen. Av hennes motionsverksamhet finner man, att hon utom för den kvinnliga yrkesundervisningen arbetat för nykterhet, för arbetslöshetens bekämpande m. m. Under förberedelse ligger en motion om den kvinnliga polisens reorganisation, ett ärende, som tagit mycket tid att utarbета och som ligger fru B. varmt om hjärtat. Sista gången fru B. uppträdde i stadsfullmäktige skedde det för att söka rädda den fattiga tjänarinnans besparingar, som kommunen lagt beslag på. Affären Hanna Pålsson står väl ännu i friskt minne för de flesta. Fru B., som varit medlem av den liberala gruppens styrelse inom stadsfullmäktige, är naturligtvis en varm anhängare av det liberala programmet. Särskilt intresserar hon sig för kommunalarbetarefrågan, för vilken hon suttit i beredningen, och för folkbildningsfrågor.

Den nästa stadsfullmäktigekandidaten, som Rösträtt för kvinnor vänder sig till, är fröken *Anna Lindhagen*, även hon under omval efter ett mandat fyllt av framgångsrikt arbete.

Det viktigaste f. n. för arbetareklassen är att levnadsvillkoren bli lägre, säger fröken Anna Lindhagen, som uppställts som kandidat i andra rummet på socialdemokraternas lista i femte valkretsen. För att åstadkomma detta måste vi arbeta på lösningen av bostadsfrågan, kommunikationsfrågan och livsmedelsfrågan. En annan viktig sak, som ligger mig varmt om hjärtat är centralbiblioteket. När nu Forsgrén-ska fonden icke kommer att gå till upprättandet av ett centralbibliotek för Stockholm, måste vi söka finna någon annan utväg för att anskaffa det.

Som nog är allmänt bekant ligger mig Stockholms förskönande varmt om hjärtat, flera motioner, som jag väckt i stadsfullmäktige vittna därom. Två olika motioner om planterande av stockholmsgårdar, Eriksdalslundens bevarande, påskyndande av utarbetandet av ny stadsplan för Åsöberget och Hvita berget och nu senast en motion om bevarande av stadens mindre hus.

Som bostadsfrågan för närvarande är

föremål för utredning har jag icke kunnat göra något för den. Det har varit fallet icke bara med den utan med en hel del andra viktiga frågor, man kan icke göra något åt dem, därför att olika kommittéer syssla med dem.

— Kvinnofrågor? Ja, det är ju alldeles självklart att jag arbetar för dem. Det behöver man väl icke nämna ens. Jag vill bara nämna att jag vartenda år påmint om vikten av att även en kvinna insattes i stadens lönenämnd.

Fröken *Abna Hedin* — även hon under omval och Allmänna valmansförbundets kandidat i femte kretsen — säger sig icke ha tid och tillfälle att syssla med kvinnofrågor. Hennes arbete ligger på fattig- och sjukvårdens område. Fröken H. lever i lycklig okunnighet om Allmänna Valmansförbundets flentliga politik mot den kvinnliga rösträtten, själv är hon snarare mot än för att kvinnan får politiska rättigheter, men dessa frågor höra icke till hennes arbete inom stadsfullmäktige. Fröken H. har där väckt flera uppmärksammade motioner, bl. a. den stora motionen om vissa inskränkningar i pantlänarörelsen. En annan motion är den om stadens ingående som intressent i aktiebolaget Svenska Arbetarhem för löande av frågan om kommunala ungarshotell.

Ett nytt namn är fröken *Anna Johanssons*. Fröken J. är uppställd som kandidat i första kretsen på den socialdemokratiska listan och har inom sitt parti gjort sig känd som en energisk och målmedveten förkämp för de socialdemokratiska kvinnornas intressen. Fröken J. är ivrig kooperatör och vill i kooperationens tecken söka lösa livsmedelsfrågan, som det visat sig, att Stockholms stad icke gått i land med. Bostads- och kommunikationsfrågan anser hon också ofantligt viktiga, likaså skolfrågan. Hon skulle vilja arbeta för att arbete betalas efter som det utföres, icke efter vem som utför det. Män och kvinnor äro bägge människor och böra ha samma lön för samma arbete. Eftersom kvinnor äro anställda i kommunens tjänst är kommunen i tillfälle att statuera ett exempel i lönefrågan.

På de frinnades lista i femte kretsen står fröken *Anna Abergsson*, vilkens namn på det närmaste är förbundet med rösträtts- och kommunalintresset. Fröken A. intresserar sig bl. a. för koloniträdgårdar, på vilket område hon nedlagt mycket arbete, och för bostadsfrågan, både då det gäller stadens lantegendomars bebyggaude och ett rationellt löande av bostadsfrågan inom Stockholm. Fröken A. är även en varm förespråkare för att kommunen bereder samma utbildningsmöjligheter för flickor som för gossar och icke skjuter flickornas intresse åt sidan, då det gäller något annat än rent praktiska färdigheter. Fröken A. har förut varit föreläsaren till medlem av lönenämnden, där ingen kvinna sitter, men på grund av sin egenskap av utomstående ansåg hon då icke kunna väljas.

Vi ha här icke förut nämnt socialdemokraternas på Kungsholmen kvinnliga kandidat fru *Agda Östlund*. Detta får icke tolkas som ett underskattande av fru Ö:s egenskaper, men hennes kandidatutredning anses icke säkerställd på grund av den plats hon fått på listan, och Rösträtt för kvinnors strängt anlitade utrymme tillåter icke vidare utläggningar av ämnet.

Första kretsen (Nikolai och Katarina) väljer fredagen den 7 mars; andra kretsen (Maria och Brännkyrka) måndagen den 10 mars; tredje kretsen (Jakob, Klara och Kungsholmen) tisdagen den 11 mars; fjärde kretsen (Adolf Fredrik, Gustav Vasa och Matteus) onsdagen den 12 mars; femte kretsen (Johannes och Östermalm) fredagen den 14 mars.

V. U. svarar fröken Cecilia Milow.

Fröken Cecilia Milow, som själv ej tillhör F. K. P. R., har genom pressen riktat en öppen fråga till Centralstyrelsen för L. K. P. R. om innebörden av ordalydelsen å L. K. P. R:s opinionslistor vilken hon icke finner vara tillräckligt klar.

L. K. P. R:s Verkställande Utskott har genom pressen utsänt följande svar:

"Formuleringen för principuttalandet vid kvinnornas opinionsyttring för politisk rösträtt och valbarhet: 'Vi under-tecknade svenska kvinnor ansluta oss till kravet på full politisk medborgarrätt för Sveriges kvinnor' har utsänts för överläggning inom L. K. P. R:s 169 självständiga lokalföreningar och av dessa gillats. Vid centralstyrelsemötet 1913 antogs det enhälligt av de 84 närvarande medlemmarna, utan att någon haft en anmärkning angående bristande klarhet att framställa.

Ur de tryckta 'Anvisningar och råd till namninsamlare', som i dessa dagar utsändas över hela landet, bedja vi att få anföra följande: Orden 'full politisk medborgarrätt' innefatta såväl rösträtt och valbarhet till riksdagens båda kamrar, som valbarhet till landstingen, vilken kvinnorna ännu sakna. Då landstingen jämte stadsfullmäktige i rikets fem största städer välja riksdagsmän till första kammaren, är det inkonsekvent att kvinnorna, som äro valbara till stadsfullmäktige, sakna valbarhet till landsting.

Tecknandet av namn på opinionslistorna medför ingen förpliktelse att stödja något särskilt rösträttsförslag, vare sig med eller utan s. k. streck.

Tecknandet av namn på opinionslistorna innebär endast ett principuttalande till förmån för kvinnans politiska rösträtt. Alla kvinnor — över 18 år — som äro principiellt för saken, böra därför skriva på, oberoende om de tillhöra något politiskt parti eller icke."

Ellen Key och opinionsyttringen.

I Idun för den 15 febr. framträder Ellen Key som en ivrig förespråkare för kvinnornas deltagande i L. K. P. R:s stora opinionsyttring, och visar på ett slående sätt ohållbarheten i de "röstpliktstvägrandes" ställning. Vi kunna tyvärr här endast återgiva en bråkdel av den synnerligen läsvärda artikeln, vilken vi vilja varmt rekommendera våra läsare. Hon slutar med följande ord:

"Det vore emellertid allt för sorgligt om alla vi, vilka kräva rösträtten, emedan vi vilja fullgöra rösträttsplikten, nu skulle komma att nekas denna rätt, emedan ett stort antal — kanske flertal — svenska kvinnor ännu ej 'bry sig om' den!

Denna utgång bör avvändas på det enkla sättet, att vi hos riksdagen 1914 begära samma lösning av rösträttsfrågan som i fråga om kvinnans myndighet. Till en början erhöls nämligen myndigheten endast på anhållan; de, som ej gjorde en sådan anhållan, förblevo omyndiga.

Om nu endast alla de kvinnor, som under-tecknat den ovan anförda opinionsyttringen, erhöles rösträtt, men de, som 'ej vill ha den', sluppe få den, då bleve ju alla parter nöjda? Eller — kanske dock icke?

Ty en sak är att de 'kvinnliga' kvinnorna ej vilja ha rösträtt, så länge deras med-sysstrar inte heller ha den. Men männe de skulle stå ut med att själva ej äga en rätt, som dessa deras medsysstrar besutte? Att icke vilja, detta låter förnämt. Att icke få — även om man 'inte vill' — är däremot förödmjukande. På goda psykologiska grunder tror jag således att, inför den utsikten, att de röstpliktstvilliga skulle få, vad de röstpliktstvägrande skulle sakna, finnes inte längre en enda kvinna i landet, som 'inte brydde sig om rösträtten!'"

Ny landvinning.

Ny F. K. P. R. bildades den 9 febr. i Kiruna. Till styrelse valdes fröken Ester Holm, ordf., doktorinnan Berglund, v. ordf., fröken Laura Lindström, sekr., fru Hallborg, v. sekr., och fröken Ida Nordström, kassaförvaltare.

I föreningen ingingo genast mer än 100 personer, och intresset synes vara synnerligen livligt.

Arbetet ute i landet

Alnö F. K. P. R., som bildades i slutet av föregående år, hade den 26 januari anordnat sitt första offentliga möte. Sedan "Vårt Land" sjungits gemensamt, hälsade ordf., fröken T. Almqvist, de närvarande välkomna. Därefter höll fröken Elin Nilsson från Sundsvall ett synnerligen intressant föredrag om kvinnans politiska rösträtt. Talarinnan gav först en kortare historik öfver den kvinnliga rösträttsrörelsen. Hon framhöll därefter de principer, efter vilka den svenska rösträttsrörelsen arbetar och önskemålen för dess strävan. Det innehållsrika, livligt framförda föredraget åhördes med spånt intresse av den rätt talrika publiken. Mötet avslöts med att de närvarande unisont sjöng "Du gamla, du fria". Ett tiotal nya medlemmar ingingo i föreningen.

Arvika F. K. P. R. hade den 6 febr. anordnat ett möte med föredrag i folkpensioneringsfrågan av fru Elisabeth Wærn-Bugge. Det intressanta föredraget åhördes av en talrik publik, och till sist fattades en resolution av samma innehåll som Stockholmsresolutionen.

Avesta-Krylbo F. K. P. R. hade den 9 febr. anordnat offentligt möte. Fru Ella Billing från Stockholm talade därvid om "Kvinnorna och ålderdomsförsäkringen", och kritiserade skarpt det av kommittén framlagda förslaget, med avseende på den undantagsställning kvinnorna inta i det samma. Efter föredraget vidtog ett trevligt samkväm, med solosång av organist J. Håkansson och pianomusik af fru Elisabet Holmgren. Ordf., fru Karin Gelhaar, talade varmt för den nu pågående insamlingen för resande av en minnestod över Fredrika Bremer, varefter hon i ett kortare anförande bemötte motståndarnas argument och uppmanade kvinnorna att ansluta sig till föreningen. En del nya medlemmar ingingo i föreningen, som under hösten och vintern mer än tredubblats.

Bollnäs F. K. P. R. anordnade den 9 febr. kl. 3 i Björktjära skolhus och kl. 6 i Freluga skolhus möten, varvid föredrag hölls av fru Augusta Tønning från Ronneby. Talarinnan redogjorde för kvinnornas ställning till reglementeringsfrågan, ålderdomspensionsförsäkringen, moderskapsförsäkringen samt nykterhetsarbetet. Särskilt kritiserades det nyligen framlagda förslaget till folkpensionering, som innebär samma betalningsskyldighet för kvinnorna som för männen, utan att kvinnorna erhålla samma pension. Talarinnan uppmanade de närvarande kvinnorna att ingå i Bollnäs rösträttsförening samt lade dem varmt på hjärtat, att med kraft och energi hjälpa till med arbetet för massopinionsyttringen.

Borlänge-St. Tuna F. K. P. R. hade den 7 febr. anordnat offentligt möte, varvid fru Ella Billing höll föredrag över ämnet: "Kvinnan och medborgarrätten." Det medryckande och övertygande anförandet åhördes med allra största intresse av ett 60-tal personer och efter det ingingo flera nya medlemmar i föreningen. Därefter vidtog enskilt möte.

För **Degerfors F. K. P. R.**'s räkning höll fru Ella Billing från Stockholm söndagen den 2 februari offentligt föredrag över ämnet Kvinnan och samhällsfrågorna. Det intressanta och livfullt framförda föredraget åhördes med största uppmärksamhet och löndades med livligt bifall. Efter föredraget anmälde sig nya medlemmar för inträde i föreningen.

Eksjö F. K. P. R. hade ordinarie möte den 4 febr. Sedan års- och revisionsberättelser föredragits, beviljades styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet. L. K. P. R.'s stadgeändringsförslag antogs. Följde så redogörelse för centralstyrelsemötet; och efter framställning av ålderdomsförsäkringsförslaget och referat av inlägg i frågan beslöt föreningen att ansluta sig till den resolution, som antogs på kvinnornas protestmöten i Stockholm den 23 och 25 jan.

Flens F. K. P. R. höll den 3 februari årsmöte på Järnvägshotellet. Av styrelseberättelsen framgick, att föreningens medlemsantal ökats från 27 till 61. Det av centralstyrelsen antagna stadgeändringsförslaget godkändes. I styrelsen omvaldes fru Maria Pegelow, fröknarna Emy Myrtin, Lovisa Thorén och Sigrd Svensson samt nyvaldes fru Emma Blomgren.

Gränna F. K. P. R. hade den 6 febr. sitt första sammanträde för innevarande år. Mötet, som var talrikt besökt, bar formen av samkväm samt var prägladt av den bästa stämning. Ordf. redogjorde i korthet för L. K. P. R.'s centralstyrelsemöte den 9-10 jan. Anföranden höllos ang. kvinnans ställning till den ifrågasatta ålderdomsförsäkringen, över vilken indignation och nedslagenhet rådde. Efter anföranden rörande opinionsyttringen voro alla villiga deltaga i

arbetet därmed. För insamlande av medel till resandet av Fredrika Bremers staty rådde ganska stort intresse och beslöts anordnandet av en fest med tablåer etc. för anskaffandet av dessa medel. Fröken Carin Berggren glädde alla med sin vackra sång. Ortstidningens referat över sammanträdet lyder till sist: "Belåtenheten var allmän och gav ett ytterligare bevis på intressets förefintlighet inom föreningen."

Hudiksvall F. K. P. R. hade den 6 febr. samkväm å Stadshotellet, varvid fru Augusta Tønning höll föredrag om "Kvinnornas medborgarrätt". Talarinnan redogjorde för kvinnorförelsens ställning till reglementeringsfrågan samt ålderdoms- och moderskapsförsäkringsfrågorna. Slutligen omnämnde talarinnan L. K. P. R.'s planerade massopinionsyttring till förmån för kvinnorförelsen. Föredraget mottogs med varma applåder av det fulltaliga auditoriet, varefter fröken Alma Persson å föreningens vägnar tackade fru Tønning. Mötet antog därpå en resolution mot folkpensioneringsförslagets favorisering av männen på kvinnornas bekostnad.

Hälsingborgs F. K. P. R. hade den 10 febr. årsmöte, varvid års- och revisionsberättelsen upplästes och godkändes. Därefter företogs val av styrelse, varvid hela den avvägande styrelsen återvaldes: Fru Kr. Borg, ord., d:r Hanna Christer-Nilsson, vice ord., fru Regina Kleine, kassör, fröken Emeli Bölling, sekreterare, fruarna Nina Wennberg och S. Björkman samt fröken M. Fulton. Suppleanterna, fröknarna Schütz och L. Österberg, återvaldes även, liksom de förutvarande revisorererna kontorschef L. Deshayes och fröken I. Grevillius samt deras suppleanter fröknarna E. Læstadius och E. Witt. Juris stud. fröken Elisabeth Nilsson från Kristianstad höll därefter ett ytterst intressant föredrag om den föreslagna ålderdomspensioneringen. Talarinnan redogjorde på ett särdeles klart och förträffligt sätt för förslaget i dess helhet, ävensom för försäkringspensioneringen i andra länder. Hon kritiserade skarpt förslaget och påvisade bristerna i detsamma. Föredraget mottogs med stort bifall av den talrika publiken. En resolution mot förslaget antogs av mötet, och i denna anhöllo representanter för Fredrika-Bremerförbundet och Vita Bandet att få instämma. Efter föredragets slut vidtog ett angenämt samkväm, omväxlande med sång, musik och tal.

Karlskoga F. K. P. R. hade den 16 febr. offentligt möte med föredrag av fröken Anna Åbergsson om ålderdomsförsäkringsförslaget. Stockholmsresolutionen antogs.

Landskrona F. K. P. R. hade den 4 februari ett talrikt besökt möte å församlingshemmets stora sal, varvid jur. stud. Elisabeth Nilsson från Malmö talade över ålderdomsförsäkringen. Med tillhjälp av tabeller redogjorde talarinnan klart och livligt för hur folkförsäkringen skulle ställa sig enligt kommittéförslaget och klandrade skarpt den särställning kvinnorna intaga däri. Föredraget applåderades livligt. Stockholmsresolutionen antogs enhälligt. Efteråt var samkväm anordnat med sång och musik m. m. Härvid anteknade sig 35 kvinnor som medlemmar i rösträttsföreningen.

Lunds F. K. P. R. avhöll den 6 febr. sitt årsmöte. Sedan års- och revisionsberättelserna upplästes och godkända, redogjorde doc. Hilma Borelius för centralstyrelsemötet i Stockholm. Vidare antogs den ändring i paragraf 8 av L. K. P. R.'s stadgar, varigenom landsföreningsavgiften höjes från 25 till 35 öre. Slutligen beslöts att tillsammans med Fredrika-Bremerförbundet för Lund med omnejd anordna ett allmänt kvinnomöte i folkpensioneringsfrågan i slutet av februari eller början av mars.

Luleå F. K. P. R. hade den 6 febr. ett talrikt besökt sammanträde, vid vilket ej mindre än 24 nya medlemmar ingingo i föreningen. En kommitté på sju personer tillsattes att jämte styrelsen arbeta för namnsamlingen till kvinnornas opinionsyttring 1914. Därjämte beslöt föreningen att snarast möjligt anordna ett offentligt opinionsmöte med anledning av kvinnornas ställning i ålderdomsförsäkringskommitténs förslag till allmän pensionsförsäkring. Fru Ellen Vleugel höll ett briljant framfört, intressant och medryckande föredrag om sina intryck från en resa i Italien.

Malmö F. K. P. R. hade ordinarie årsmöte fredagen den 7 d:s. Sammanträdet var mycket talrikt besökt. Års- och revisionsberättelserna för 1912 förelades. Fröken Udden-

berg redogjorde för centralstyrelsemötet i Stockholm.

Markaryds F. K. P. R. firade den 31 januari sitt 5-års jubileum med en anslående fest.

Norrköpings F. K. P. R. hade den 6 februari sitt första sammanträde för året. Sammanträdet, som var mycket talrikt besökt och präglades av den bästa stämning, hade formen av ett samkväm med fastställt, omväxlande program, som bjöd på såväl skämtsamma, som allvarliga andraganden, vacker sång av fröken Constance Lundén med förstklassigt ackompanjemang av fru Ellen Dorph-Enander m. m.

Efter ett kortare anförande av vice ordföranden i ålderdoms- och invaliditetsförsäkringsfrågan beslöt föreningen att antaga den resolution, som antogs på det stora kvinnomötet i Stockholm den 23 sislidne januari. Vidare uppdrogs åt styrelsen att i likhet med föregående år anordna en upplysningsbyrå för deklarationsskyldiga kvinnor, även utom föreningen stående. Prenumeration upptogs å Rösträtt för Kvinnor, och flera nya medlemmar anmälde sitt inträde i föreningen.

Nyköpings F. K. P. R. hade den 12 febr. ett talrikt besökt sammanträde i sin nya lokal, Östra Storgatan 25. Föreningen antog ett förslag till ändring av landsföreningsstadgar, vilken ändring innehåller att landsföreningsavgifter skola höjas från 25 till 35 öre pr medlem. Beslöts insamla bidrag till resande av en Fredrika Bremerstaty och att anordna ett föredrag för ändamålet. Föreningen skall hädanefter hålla ett sammanträde i månaden och dessutom kommer föreningens lokal att varje tisdagskväll stå öppen för alla som önska närmare få reda på föreningens arbete. Beständes att från och med i år två olika årsavgifter skola erläggas, en på 1 kr. 25 öre, som förut, och en på 50 öre.

Före sammanträdet voro medlemmarna inbjudna till ett enkelt samkväm i den nya lokalen.

Skara F. K. P. R. höll den 23 januari föreningsmöte. Fru Jenny Velander redogjorde därvid för det nyligen i Stockholm hållna centralstyrelsemötet. Sedermera upplästes "Madame Antis" monolog, vilken väckte mycket munterhet.

Skara F. K. P. R. hade årsmöte den 12 febr. Till styrelse omvaldes fröken C. Wallmark, ordförande, fruarna J. Velander, centralstyrelsemedlem, H. Haldin, sekr., H. Torgny, v. sekr., L. Appelgren, kassaförvaltare och I. Larsson samt fröken M. Hamilton. Dessutom nyvaldes fröken A. Ene-roth och fru E. Lundquister, den senare efter fru E. Wahlquist, som ej önskade återval. Fröken Wallmark redogjorde därefter för rösträttsfrågans nuvarande läge i Sverige och andra länder samt gav slutligen en översikt av kvinnans ställning i det föreliggande ålderdomspensioneringsförslaget. Föreningen anslöt sig enhälligt till den resolution, som antogs på kvinnornas möte i Stockholm den 23 jan., i vilken uttalades en protest mot kvinnornas särställning i det föreliggande socialförsäkringsförslaget.

Stenstorps F. K. P. R. hade den 26 januari ett offentligt möte i tingshuset varvid fru Jenny Velander på ett tilltalande sätt skildrade kvinnans forna ställning och hennes nuvarande önskemål, vilket föredrag av den talrika publiken avtackades med varma applåder. Man hade därjämte nöjet få höra en del sånger av fröken Naemi Ek-lund.

Sundsvalls F. K. P. R. hade den 4 februari anordnat möte, till vilket infunnit sig utom medlemmar även många av de kvinnliga deltagarna i de under veckan pågående nykterhetskurserna. Agitationsföredrag hölls av ordföranden, fröken Elin Wahlquist, som särskilt skärskådade kvinnornas ställning i folkpensioneringsförslaget. Efter föredraget vidtog ett trevligt samkväm. Flera nya medlemmar ingingo i föreningen.

Säfte F. K. P. R. hade den 4 febr. anordnat ett möte med föredrag i folkpensioneringsfrågan av fru Elisabeth Wærn-Bugge. Det intresseväckande föredraget mottogs med livliga applåder, och till sist antogs en resolution, vari yrkades på full likställighet mellan man och kvinna, samt ålderdoms- och invaliditetspensioneringsfrågans lyckliga lösning särskilt med hänsyn till kvinnornas krav.

Söderhamns F. K. P. R. hade den 3 februari sammanträde. Då till följd av tågnussöde den väntade talarinnan, fru Augu-

sta Tønning, anlände först med tåget kl. 10,12, lämnade doktorinnan Wennerström en kort överskådlig redogörelse för ålderdomsförsäkringsförslaget, belyst av siffror och exempel.

Under samkvämet utfördes sång av fru Ellen Hofverberg, ackompanjerad av fru Ella Ekelöf. Efter den trevligt anordnade tesupén höll ordf., fröken M. Larsson, tal för den kvinnliga representanten i stadsfullmäktige, vilket av henne besvarades.

Fru Tønning, som nu anlant, gav i ett par korta anföranden en del upplysningar om moderskapsförsäkringen och om reglementeringsfrågan.

Söderköpings F. K. P. R. hade den 4 febr. anordnat ett samkväm, varvid doktorinnan Hellström redogjorde för senaste centralstyrelsemötet i Stockholm. Fru Grönlund framlade några synpunkter, särskilt rörande kvinnorna i fråga om förslaget till invaliditets- och ålderdomsförsäkring. Till sist upplästes ett av Frigga Carberg författat litet skämt om "Antis", som väckte mycken munterhet. Föreningen, vars medlemsantal under årets lopp mer än fördubblats, var talrikt representerad och stämningen den allra bästa.

Södertälje F. K. P. R. hade den 31 januari anordnat offentligt möte med föredrag av fröken Anna Åbergsson, som talade om folkpensioneringsförslaget. Talarinnan slutade med att påpeka det förhållandet, att kvinnorna i Sverige stå utanför all lagstiftning och sakna medborgarrätt, under det att folkpensioneringsförslaget i Norge, där kvinnorna äga rösträtt, blivit löst på ett för kvinnorna långt lyckligare sätt. Efter föredraget antog mötet enhälligt den resolution, som förut antagits vid liknande möten i Stockholm. Därefter talade fru Maria Dehn om den blivande namnsamlingen och uppmanade de närvarande att med sitt intresse stödja företaget och arbeta för dess framgång.

Trands F. K. P. R. diskuterade på sammanträde den 4 febr. kommitténs förslag till lag om ålderdomspensionering. Under diskussionen, som inleddes av fil. mag. fröken E. Albin, uttalades förhoppningen, att förslaget i sitt nuvarande skick måtte falla, huvudsakligast på grund av den föreslagna pensionens otillräcklighet. Under debatten uttalades även den meningen, att kvinnan måtte få rätt till lika pension som mannen.

Trollhättans F. K. P. R. hade den 4 februari anordnat en offentlig aftonunderhållning, som blev mycket lyckad. "Madame Anti" uppträdde denna gång i fru Gurli Hertzman-Ericssons skepnad. Ett amatör-sällskap spelade ett litet stycke, och musik och deklamation förekom. 1/10 av behållningen tillfaller enligt föreningens beslut Älvsborgsförbundet.

Visby F. K. P. R. hade den 3 febr. ett talrikt besökt samkväm. Ordf., doktorinnan Sigrd Herlitz, talade därvid klart och kraftigt om rösträttskvinnornas strävanden, särskilt uppehållande sig vid sådana missförhållanden, vilkas avhjälpande tydligen är beroende av kvinnornas direkta inflytande. Talet mottogs med varma applåder. Därefter vidtog sång och musik under en livlig och angenäm stämning. Efter supén utförde doktorinnan Hagstrand artistiskt och själfullt ett par vackra piano-nummer. Samkvämet fick en övrigt avslutning, då en "tvaättakta" antirösträttskvinna, bekant från senaste centralstyrelsemötet på Skansen, höll ett föredrag, som försatte auditoriet i en särdeles munter sinnesstämning.

Väskinde F. K. P. R. hade den 1 febr. sammanträde, varvid d:r Karolina Widerströms uppsats i sista numret av Rösträtt för Kvinnor angående folkpensioneringsförslaget upplästes och diskuterades. Även upplästes: "Varför böra religiöst intresserade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen?" av Sofi Lindstedt.

Värmlands länsförbund av F. K. P. R. hade söndagen den 9 febr. ett talrikt besökt sammanträde å hotell Haga i Karlstad för att organisera arbetet med kvinnornas massopinion. Alla länets elva föreningar voro representerade. Till arbetsutskott omvaldes fru Gerda Hellberg, Karlstad, ordf., fröken Ottilia Marin, Filipstad, sekreterare, och fru Adèle Melén, Kil, kassaförvaltare. De långa förhandlingarna buros alltigenom av intresse och arbetsvärd. Efteråt intogs å hotellet gemensam middag, vid vilken de internationella färgerna vajade glatt och värmande över alla bord. Nöjda med dagens givande samvaro, avreste ombuden med aftonens olika tåg, beslutna att var i sin stad och ort göra sitt bästa.

Västerås F. K. P. R. hade den 31 januari sitt första styrelsesammanträde för året un-

der den nya ordförandens, fru Nina Andersson, ledning. Därvid omvaldes till vice ordförande skolföreståndarinnan fröken Anna Löfgren. Till sekreterare utsågs fru Helga Silverstolpe, till vice sekreterare fröken Ester Kolmodin, till kassaförvaltare fröken Emilie Bergström samt till vice kassaförvaltare fru Ida Johansson. Till centralstyrelsemedlem valdes ordföranden och till suppleant fru Ruth Randall-Edström.

Lördagen den 8 febr. hade föreningen anordnat en soaré å stora Stadshussalongen till förmån för barnförlamningens offer. Soarén, som var besökt av omkr. 175 personer, hade ett omväxlande program. Efter hälsningsord av ordföranden och unison avsjungande av "Du gamla, du fria", besteg friherrinnan Ebba Palmstierna, som föreningen hade glädjen se som sin gäst för aftonen, talarstolen och höll sitt utmärkta föredrag, vilket hon fört hållit i Stockholm, över ämnet: "Kvinnorörelsen frågans läge i de nordiska länderna just nu." Därefter förekom sång, uppläsning av "Madame Antis" skämtsamma monolog samt sist gemensam supé.

Ystad F. K. P. R:s möte den 8 febr. hade samlat en talrik och intresserad publik. Även från Ystadsföreningens filial i Tomelilla hade medlemmar infunnit sig. Sedan ordf., fru Maja Strandberg, hälsat de närvarande välkomna, höll hon ett anförande om "Kvinnorörelsen som världsrörelse". Efter föredraget, som mottogs med livligt bifall, antogs nya stadgar för föreningen i Ystad. Såsom representanter vid Skåneförbundets årsmöte valdes fruarna Strandberg, Winther och Staël von Holstein. Därefter vidtog ett angenämt samkväm. Fröken Hilda Pettersson föredrog elegant och känsligt stycken av Sinding, Schumann och Liszt. Fröken Ida Björk sjöng på ett behagligt sätt flera nummer vid pianot, ackompanjerad av fröken Maria Lenander. Den tack samma publiken mottog allt med livligaste bifall. 10 nya medlemmar inskrevos, och Rösträtt för Kvinnor vann ett 20-tal nya prenumeranter.

Örebro F. K. P. R. erhöj vid sitt första sammanträde för året 22 nya medlemmar. Vid mötet lämnade ordf., fru Perselli, en medryckande skildring av centralstyrelsemötet. Under livligt bifall utträdde därefter en antirörelsekvinnas med en monolog innehållande skälen mot kvinnans rösträtt. Mötet omväxlade vidare med musik

Kvinnornas opinionsmöten mot folkpensioneringsförslaget.

I Gävle hölls den 14 febr. på inbjudan av fem kvinnoöreningar av olika slag ett offentligt möte i folkpensioneringsfrågan, besökt av omkring 400 personer. Efter föredrag av fröken G. af Klintberg, Stockholm, och fru Ellen Hagen, Uppsala, antogs en resolution, i vilken uttalas en bestämd protest mot den ogynnsamma särställning, som givits kvinnorna i det föreliggande kommittéförslaget.

Likasa hade i Falun representanter för stadens samtliga kvinnoöreningar anordnat ett möte för avgivande av opinionsyttring med anledning av ålderdomspensioneringskommitténs förslag.

Inledningsföredrag hölls av fröknarna Gerda Martin och Anna Holmquist, och efter en synnerligen livlig diskussion antogs enhälligt samma resolution som i Gävle.

Dessutom ha även flera F. K. P. R. anordnat möten i frågan, för vilka redogörelse återfinnes under "Arbetet ute i landet".

Rösträttsklubben i Stockholm

sammanträder den 10 mars kl. 8.30 e. m., Jakobsgratan 20, 2 tr.

och unison sång och slöts under bästa stämning.

Östersunds F. K. P. R. hade den 3 febr. sammanträde, varvid tillsattes en kommitté, som inom Jämtlands län skall organisera och leda den namnsamling, som de svenska kvinnorna ämna igångsätta för att som opinionsyttring överlämnas till riksdagen 1914. Fru Bergners förslag, att Östersunds förening skulle inom sig mot en avgift av 35 öre mottaga å landsbygden boende personer, godkändes.

Den 10 febr. hade föreningen anordnat en särdeles lyckad fest till Fredrika Bremers minne och till förmån för insamlingen till den planerade statyn. Efter ett par sångnummer av en damkör under ledning av fröken Eira Hallbergh bestogs talarstolen av d:r Karl Ljungstedt, vilken höll ett som vanligt glänsande föredrag över Fredrika Bremers liv och livsverk.

Meddelanden från V. U.

1. Med anledning av en i Dagny av den 20 februari införda artikel under rubriken "De moderata kvinnorna och K. P. R." meddelas att denna artikel återsändes till författarinnan jämte en av alla V. U:s medlemmar undertecknad, utförligt motiverad skrivelse. Efter artikelns införande i Dagny har V. U. tillställt dess redaktion samma skrivelse med begäran om införande.

2. Namnlistor för opinionsyttringen, anteckningslistor för upptagande av medlemmar i F. K. P. R. och prenumeranter å Rösträtt för Kvinnor, samt Råd och anvisningar för namnsamlare föreligga nu färdiga och erhållas gratis, men mot erläggande av porto, genom Rösträttsbyrån, Lästmakaregatan 6, Stockholm. Den i Rösträttsbyråns lokal inrymda Centralbyrån för namnsamlingen förestås av fröken Inez Draghi. Stockholm föreningen kommer att öppna en egen byrå i samma hus, varom meddelande lämnas längre fram.

3. Vid inlämningstidens utgång, den 20 febr. hade till L. K. P. R:s sekreterare inkommit 72 årsberättelser och 29 statistiska uppgifter rörande stadsfullmäktigevalen 1912. De F. K. P. R., som ännu ej insänt årsberättelser och statistiska uppgifter, torde göra detta ofördröjligen.

4. Det i cirkuläret nr 92 omnämnda föredraget om Ungern, utarbetat av grevinnan Iska Telexi och fru Irma v. Szirmay, föreligger nu i svensk översättning och kan jämte skioptikonbilder rekvireras genom Rösträttsbyrån mot erläggande av tur- och returporto. Bilder och föredrag torde återsändas omedelbart efter begagnandet.

Trollhättans F. K. P. R.

börjar den 1 mars sina samhällskurser på den närmaste landsbygden. Till dessa kurser har föreningen fått medel av den Bergman-Österbergska fonden.

Kvinnornas dag i Stockholms stadsfullmäktige.

Måndagen den 17 febr. kan med fog kallas kvinnornas dag i Stockholms stadsfullmäktige. Vid sammanträdet denna dag väckte fröken Anna Lindhagen en mycket uppmärksam motion om åtgärder för bevarande av "stadens kåkar", de gamla trähusen, som ännu finnas kvar i en del gamla stadsdelar och som enligt hennes åsikt "utgöra en idyll, som staden icke utan mycket stor saknad kan helt berövas".

Vid detta sammanträde förekom även till behandling en ansökan från tjänarinnan Hanna Pålsson, vars enda tillgång, sparpenningar till ett belopp av 818 kr. 75 öre, tagits i anspråk för ersättning av hennes vård å Långbro sjukhus, om att få detta belopp restituerat. Till stöd för ansökningsen hade särskilt anförts att hon icke fullt tillfrisknat och att hon, enligt läkarbetyg, icke kan ha hopp om att åter bli fullt arbetsför.

Fattigvårdsnämnden, hälsovårdsnämnden och beredningsutskottet hade alla avstyrkt restitutionen. Den fattiga kvinnans talan fördes emellertid varmt av särskilt fru Emilia Broomé, som betecknade ärendets behandling som en formalismens triumf, fröken Anna Lindhagen och d:r Karolina Widerström, vilken framhöll att ett beslut i fattigvårdsnämndens anda vore ett slag mot all sparsamhet — kvinnan har med omtänksamhet och försakelse lyckats samla ihop ett litet kapital, och nu skulle hon i ett slag mista det emedan hon blivit sjuk.

Trots kvinnornas insatser avgjordes denna principfråga med en seger för formalismen, i det beredningsutskottets avstyrkan-de i voteringen segrade med 57 röster mot 36.

RYNKTIKTUR

Majorskan Edmann

borttager rynkor och pormaskar. Har en underbar förmåga att föryngra och försköna, ty hyn blir skär och genomskinlig. Anses vara det yppersta medel i sitt slag. I parti och minut!

FRANSKA PARFYMAGASINET

Hovleverantör
21 Drottninggatan 21, Stockholm
samt i förnämsta Parfymaffärer.

Det gula skrinet.

Då kofferten kommit med en del småplock, som följde med arvet efter kusinen, hade fru Sigrid varit så upptagen av den motion hon förberedde i stadsfullmäktige om upprättande av en asyl för ensamstående barnaföderskor, att hon inte ägnat den en tanke. Men nu var sammanträdet över, hon hade slagit ett slag för sin sak och kunde ha tid att andas ut. Bland de många lustiga och omöjliga ting, som hon packade upp ur kofferten och ordnade, var också ett gammalt gult skrin. Det var ett vanligt litet skrin av björkfianér, troligen tillverkat av någon händig lantsnickare på 1850-talet, och av förteckningen, som följde med kofferten, såg fru Sigrid, att det tillhört tant Elina, en avlägsen släkting till henne, som dött på 1880-talet. Nyckeln var bunden om skrinet i ett grönt sidenband, och med en viss spänning började fru Sigrid plocka upp innehållet. Men vad hon fann, gjorde henne ganska besviken. Följetongsurklipp och räkningar, preferenceprotokoll och verser samlades där med pressade blommor och urblekta porträtt. Verserna gingo på en elegisk ton och voro skrivna på skärt papper med en pikturell och sin oändliga utdragenhet tycktes sträva mot det översvinnliga. De flesta hade naturligtvis mottot.

Ett var från Schiller:

Was die Stille nicht wirkt,

Wirket die Rauschende nie...

Fru Sigrid smålog och tänkte på att den en gång berömda stillheten numera fått vika för ett nytt ideal. Icke ens att vara "still med bevegelse" hade längre samma underbara klang som det en gång haft.

Hon bladdrade hastigt igenom de blad, som bildade bottenplatsen i skrinet och undrade om hon verkligen vore skyldig eftervärlden att bevara dem. Men då hon reste

sig för att bära dem till kaminen, flög ett halvt ark brevpapper utåt mattan. Hon tog upp det och läste:

Schema för Elinas sysselsättning.

Före kl. 10 på morgonen: *Frukosten. Ord-nas maten. Läses tidningar. Ställes i ordning i rummen. Brevskrivning. Överseen-de av det hela.*

Från klockan 10 till 11. *Läses franska.*

Från klockan 11 till 1 *brevskrivning, visi-ter eller ritning.*

1 till 2 *middag.*

Från 2 till 6 *diverse sömnad.*

från 6 till 8 *läsning och supé.*

från 8 till 10 *handarbete,*

och sedan *sova! sova! sova!*

Fru Sigrid satte sig ner igen med det monogramprydda papperet i handen. Tant Elinas bild trädde fram ur dessa rader, frigjord från de löjligheter, som släktrönikan utsmyckat henne med och med barn-domsminnenas schematiska linjer perspektiviskt fördjupade.

Tant Elina dog i lungdot vid knappt fyrtio, och fru Sigrid mindes än de många diskussioner hon oförmärkt lyssnat till som barn om orsaken till hennes sjukdom. Den kärnfriska släkten tog det som en förolämpning att en av dem kunde dö i lungtuberkulos. Hur i all världen hade Elina burit sig åt för att bli lungsjuk? Hon hade ju varit alldeles frisk, då hon gifte sig med Christer, en liten smula över-spänd kanske i sina ideer, men fullständigt utan vank i fysiskt avseende. Och Christer själv ägde en berghälsa. Släkten hade varit så upprörd och konsternerad över denna gåta att den nätt och jämt förmådde visa änklungen ett passende deltagande. Men för fru Sigrid, som fått med det halva arket papper i sin hand, erbjöd gåtan inga svårigheter. Barndomsminnena tågade upp i ordnade troppar. Hon såg den stillsamma tant Elina i hennes mönstergilla, klassiskt fula åttiotalshem med

stoppade valnötsmöbler klädda med grönt rips i salongen och klart kornblått i blå kabinettet. Mellan var gång man kom dit hade någon förändring ägt rum i väningen, ett nytt monstern i cuivre-poli eller majolika hade samlats till de många som funnos förut eller också hade möblerna dansat runt. Det måste ha varit med tant Elina som med mrs Carlyle, att hon endast var lycklig, då hon höll storrengöring. Storrengöring, denna huslighetens fruktansvärda apoteos. Det var tant Elinas energi som sökte sig utlopp; att den icke blev tillfredsställd, därom berättade det mänskliga dokument, som fru Sigrid höll i sin hand. När en ung fru icke kan tänka sig någonting ljuvligare än att få sova, betyder det att hennes liv gömmer en stor tomhet.

Ju längre fru Sigrid tänkte på denna dö-da kvinna och hennes hem, ju klarare kände hon den tärande oro, som låg bakom denna utvärtes regelrätta, sorgfria borgerliga tillvaro.

Inga barn och en man, som hörde till de arbetsupptagna, som med åren bli trålar under sin dagliga gärning. Elina lärde sig hur maskineriet i hans verksamhet fungerade, med åren fick hon förstånd på vilka frågor hon borde göra, men hon saknade affärsblick och kunde aldrig komma åt själva kärnan i hans arbete. Det fattades dessa bägge förträffliga människor ett stycke mark, där de kunde mötas, de hade så småningom ingenting gemensamt utom en älsklingsrätt, och fru Sigrid kom plötsligt ihåg, att det enda tillfälle då Elinas hem hade en prägel av harmoni och fest var då den serverades. Hon hade omedvetet insupit denna stämning som barn, och nu först tolkade hon den.

Vilket öde, min stackars Elina, sade hon högt och sträckte på sin långa kraftiga gestalt. Vilket tragiskt vardagsöde för en ung kvinna, som har en poetisk själ och gömmer verser skrivna på skärt papper.

Varför inte kommunal soppkokning och barnavård lika gärna som alla små fam-lande intressen, lite ritning, lite franska, lite visiter, lite småpysslande med ett välordnat hem, som med sina två övade tjänarinnor kunde skötas mönstergilt på fyra, fem av dygnets tjugufyra timmar. Elinas praktiska förstånd skulle gott kunna omfatta allmänna angelägenheter, om hon bara fått lov. Pionjär var hon icke född till, men om någon annan gått före och visat vägen, skulle en kvinna som Elina med glädje skyndat efter. Hon hörde visserligen talas om 1880-talets kvinnoemancipation, men på avstånd och dess yttre åthävor skrämde henne. Hon avskydde reformdräkter och skulle hellre dö än låtit saxen komma vid sitt långa silkesfina hår.

Fru Sigrid, som stod stridbar och målmedveten mitt uppe i sin tid, kände plötsligt hur fruktansvärt Elina måtte ha vantrivits i sin. Hon var hopplöst omöjlig att inpassa där, och någon utväg kunde hon icke finna. Vilken trogen liten arbeterska hade icke gått förlorad i henne.

Jag påstår icke, tänkte fru Sigrid, som om hon svarat en osynlig motståndare, att Elina blev olycklig och dog i lungdot, därför att hon icke ägde kommunal rösträtt och valbarhet och fick vara med och kämpa för den politiska. Jag är icke så orimlig, tänkte hon vidare och hennes ögon lystes som då hon stod på talarstolen inför en packad åhörareskara. Men, fortsatte hon sitt tysta försvarstal, jag vidhåller, att Elina skulle varit nöjdare och friskare, om hon sluppit stänga inne en kraftig verksamhetslust, som förtärde henne, därför att den icke leddes ut i arbete, som intresserade henne.

Det stridslustna draget försvann ur fru Sigrids ansikte, och dragen veksade. Stackars Elina, stackars min döda syster...

Elisabeth Krey.

Engelska arbetarepartiet och kvinnans rösträtt.

Vid den kongress, som de engelska fackföreningsarbetarna höll under förra hälften av februari, var frågan om arbetarepartiets ställning till kvinnorösträtten en av de mest brännande. Enhälligt beslöt man att uttrycka sitt beklagande över regeringens återtågande av sitt rösträttsförslag och likaledes enhälligt beslöt kräva, att, om underhuset i princip antog ett förslag om rösträtt för kvinnor, regeringen skulle upptaga det som sitt.

Vidare hade följande resolution föreslagits: "Kongressen uppmanar arbetarepartiets medlemmar i underhuset att rösta mot varje rösträttsförslag, som icke även upptager kvinnorna." Härom utspån sig en långvarig diskussion. Det avgörande anförandet hölls av kvinnorösträttsens outröttliga förkämpe, mr Philip Snowden, som under kongressens andlösa tystnad och uppmärksamhet klagade situationens innebörd, hur man sökt förmå kvinnorna att tro att om underhuset röstade för kvinnorösträtten regeringen skulle ta upp den som sitt förslag och varje regeringsmedlem skulle vara förpliktad att hjälpa den genom alla stadier. Nu hade emellertid mr Asquith själv förklarat att regeringens medlemmar skulle vara fria icke blott att rösta mot kvinnorösträtten, utan även att till det yttersta använda sitt inflytande däremot. Hans sista erbjudande — att bereda alla möjliga lättnader för en enskild underhusmedlems rösträttsförslag — innebar blott ett nytt gäckeri och ingen med den ringaste erfarenhet av engelska underhuset kunde tro att det fanns den avlägsnaste utsikt för att kvinnorna skulle få rösträtt på detta sätt. Frågan var emellertid en av de viktigaste såväl för samhället som för arbetarepartiet, och mr Snowden yrkade för sin del på att arbetarepartiet med hela sin styrka skulle genom att fatta den föreslagna resolutionen ställa sig på kvinnornas sida i kravet på ett regeringsförslag om rösträtt för kvinnor — det enda möjliga sättet att lösa frågan.

Mr Snowdens tal mottogs med överväldigande applåder, och den följande voteringen gav 870 röster för resolutionen och 437 mot.

Detta innebär en stor framgång för rösträttsaken, då de engelska fackföreningarna räkna mellan 2 och 3 mill. medlemmar, av vilka nästan alla äro valmän, och partiäget är sådant att arbetarepartiet utan stor ansträngning skulle kunna störta regeringen.

Allmänna valmansförbundet och F. K. P. R.

Moderata kvinnoförbundet som bland annat satt som sin uppgift att vid kommunala val arbeta för Allmänna valmansförbundet har vid högerens valmöten sökt lancera kvinnliga kandidater. Att detta icke alltid varit en lätt sak framgår av ett referat i Stockholms Dagblad från ett möte i femte kretsen (Johannes och Östermalm), där det heter:

"Diskussionen om de föreslagna kandidaterna blev lång och livlig, men kom att till allra största delen röra sig kring spörsmålet huruvida en högerkvinna, som samtidigt vore medlem av F. K. P. R., kunde anses lämplig som kandidat för Allmänna Valmansförbundet. Å ena sidan framhölls, att medlemskap i en förening, vars ledare öppet uppmanar till allmänt stödande av det nuvarande regeringspartiet och som sträfvade för en sak rakt motsatt högerens program, ej vore förenligt med en högerkandidatur i stadsfullmäktige. Å den andra sidan framhölls, att när man i alla fall ej kan hindra kvinnorna, som nu en gång ha den makten, att ta sin rätt vid valet, bör det väl vara till avgjord nytta, om männen försöka samarbeta med verkligt högersinnade kvinnor, och det betonades, att de valda ju obetingat måste följa partiets föreskrifter."

I andra kretsen (Maria och Brännkyrka) framförde Moderata kvinnoförbundet ett kvinnligt namn på högerens lista, likväl utan att få det placerat. Man ansåg kvinnornas krav "mindre väl grundat i en krets med stora kommunikationsfrågor såsom de bärande".

För deltagare i Budapestkongressen att beakta.

För vinnande av direkt medlemskap i den Internationella kvinnorösträttsalliansen och för att redan vid Budapestkongressen d. å. komma i åtnjutande av de förmåner, som ett sådant medlemskap medför, bör ansökan jämte årsavgiften — 1 pund (omkring 18 kr.) — insändas till Alliansens skattmästare Mrs. Adela Stanton Coit, 30 Hyde Park Gate, London W., före den 15 mars. Direkt anslutna medlemmar (Honorary Associate Members) hava alldeles samma rättigheter som delegerade vid Alliansens kongresser med undantag av rätten att väcka förslag och att rösta. För att i egenskap av direkt ansluten medlem få deltaga i en kongress måste dock ansökan göras och avgiften inbetalas minst tre månader före denna kongress.

Alla rösträttsintresserade, såväl män som kvinnor, kunna inskriva sig såsom medlemmar i Budapestkongressen mot inbetalande av 10 ungerska kronor, motsvarande omkring 7:60 i svenskt mynt. Kongressbyråns adress är: István-ut 67, Budapest, VII, Ungern.

Älvsborgsförbundets årsmöte

ägde rum i Ulricehamn söndagen den 16 febr. Länets föreningar voro representerade genom 11 ombud.

Mötet blev för ombuden och, som vi hoppas, också för Ulricehamns F. K. P. R. en verklig uppmuntran. Hela samvaron präglades av vilja till arbete, fastän vi med länskarta framför oss voro fullt medvetna om vidden av det arbete, som förestår oss.

Ulricehamns F. K. P. R. utövade värdskapet på det gästfriaste sätt och gav från början den stämning av hjärtlighet och förtroende, som är så välgörande i arbetet. Föreningens ordf., fröken Hedvig Siedberg, bjöd under en paus i förhandlingarna på en åktur till det härliga vintersanatoriet.

Till arbetsutskottet för 1913 valdes fröken Signe Wolter, Trollhättan (ordf.); fröken Ingrid Bergius, Vänersborg (v. ordf.); fröken Augusta Björkvist, Trollhättan (sekr.); fröken Selma Vennermark, Öxnered (v. sekr.); fröken Ruth Bergius, Vänersborg (kassaförvaltare); fröken Hedvig Siedberg, Ulricehamn och fröken Hanna Sjöberg, Borås.

På kvällen var ett offentligt möte anordnat i Föreningshuset, där förbundets ordförande hade glädjen att för en talrik publik tala om "De svenska kvinnornas opinionsyttring".

Ett tack till Ulricehamns F. K. P. R., som kanske arbetar på den svaraste platsen i Älvsborgs län, och som har något av den mörkaste landsbygden på sin lott. Av allt att döma kommer det oupplysta högerväldet i dessa trakter ej att välja sina medel, då det gäller att hindra kvinnorna i deras arbete på att vinna medborgarrätt. Men både Ulricehamn och vi andra börja i alla fall vårt fälttag med de bästa förhoppningar.

S. W.

En kvinnorösträttsutställning.

Den engelska Men's League for Women's Suffrage (Männens förening för kvinnans rösträtt) har i dagarna öppnat en utställning i Eastbourne, England. Utställningen omfattar såväl konst och litteratur rörande kvinnans rösträtt som herrarbete och svettvade yrken. Avsikten med utställningen är — för att anförta initiativtagarens ord — "att ge en föreställning om utsträckningen av kvinnornas rösträttsrörelse, om storleken av dess organisationer och av de oräkneliga produkter av kvinnlig journalistik, litteratur, konst och övrigt arbete, som belysa behovet av kvinnornas politiska frigörelse och det berättigade i deras krav på full medborgarrätt."

ROHTLIEB & COMP.

Innehavare:
Översättarinnan EMILIE KULLMAN
Kontor:
Nybrogatan 26, Stockholm.

Prima Anthracit i olika krossningar.
Hushållskol, Cokes,
Marie-Briketter till billigaste priser.

Riks Tel. 40 62.

Allm. Tel. 78 39.

(K. R. 403)

Dr Elin Beckmans Hettluftsinstitut,

Barnhusgatan 12. Riks 105 52. Sthlms-Tel. Br. 45 52.

Rådfrågningstid: Vardagar halv 3-4.
Behandling av reumatism, gikt, efterbehandling av ledskador, neuralgier, frostskador och vissa fall av börjande ålderdomsbrand. OBS! Kan även anordnas i patientens hem. (A. F. 1421)

Ärade Damer!

Vem av Eder vill ej öka sina inkomster med 5 kr. pr dag? Detta kan ske genom att till väner och bekanta sälja det nya skönhetsmedlet *Anatol*, som betingar ett minutpris av 2 kr. pr fl. Sändes direkt från fabriken till ett pris av 1 kr. pr st. om minst 10 fl. rekvireras, fraktfritt mot förskottslikvid. Agenter antagas. Begär prospekt. *Anatolfabriken*, Riks 110 32. Vikingsgatan 11, Stockholm. (A. F. 1399)

Damfriseringen

Observatoriegatan 15.

Utför alla slags hårarbeten, champoneringar, borstningar samt hemkamningar. Brudar klädas och utstyrsalar arrangeras. Allm. Tel. 209 26. (A. F. 1330)

Alma Lundberg

1:a klass Damfrisering - 25 Birger Jarls gatan - A. T. 247 25

Elegant kamningar, champonering, alla slags hårarbeten m. m. Försäljer det beprövade härmedlet **"REKORD"**,

som på kort tid återger grått hår sin ursprungliga färg. Absolut oskadligt, ingen färg!
Inga gråa hår mer! (A. F. 1499)

Göteborgs F. K. P. R:s flygblad Nr: 10

Läskpapper

har utgivits i ny upplaga.

Säljes à 5 öre pr st. genom Rösträttsbyrå, 6 Lästmakaregatan, Stockholm, eller fröken Hildur Öijer, Göteborg 1.

Rösträtt för Kvinnors

femte nummer 1913 innehåller bl. a.:

Kvinnan och statslivet.

Kvinnofrågor inför riksdagen.

Kvinnornas deltagande i stadsfullmäktigvalen i Stockholm. Av K. F. H.

Miss Tite och mrs Coates Hausen i Viktoria-salen.

Stadsfullmäktigvalen i Stockholm.

V. U. svarar fröken Cecilia Milow.

Arbetet ute i landet.

Meddelanden från V. U.

Det gula skrinet. Av Elisabeth Krey.

Engelska arbetarepartiet och kvinnans rösträtt.

Allmänna valmansförbundet och F. K. P. R.

Scenen i rösträttsens tjänst.

Den med författarnas tillstånd av fru Frigga Carlberg översatta teaterpjäsen "Huru kvinnorna fingo politisk rösträtt" av Cicely Hamilton och Christopher St. John, är nu utkommen. Det är till det sjätte språket stycket är översatt och det har överallt gjort storartad lycka. Priset för uppföranderätt är 21 sh. (= kr. 17:90) och förmedlas av Rösträttsbyrå, Göteborg, där provexemplar av pjäsen kan erhållas mot 50 öre i frimärkeu.

P. A. Collijns

Extra Prima
o. Prima
Bomullslärf. t.
Marknadens
bästa
kvalitéer.

(A. F. 1418)

AFFÄRSREGISTER

Behöver skorna lagas?
så vänd Eder till Svenska Skosulningsfabriken, Norrlandsgatan 21. Skorna hämtas och hälsändes efter tillsägelse på allm. 248 40 eller riks 62 77. Obs! Billiga priser och prima materialier. (A. F. 776)

Damer!

Misspryggande härväxt borttages numera smärtfritt utan att efterlämna några märken och återkommer aldrig mera om Ni använder *Kromotektor* som sändes Eder fullt diskret om Ni insänder 2 kr. till Karl Johansson Sietunsgatan 7, Stockholm. (A. F. 1323)

FRU EDITH JOHANSSONS Damskrädderi

rekommanderar sig härmed i ärade kunders benägna hägkomst. (Obs. priserna de vanliga).
Tel. Riks 60 99. Allm. 60 20. Bemärk nya adressen BIRGER JARLSGATAN 18, uppg. D, 1 tr. (A. F. 1371)

Huderömen SKIN-FOOD

är bäst för hy, hals och händer.
Pris 1.25 och 2 kr. (A. F. 1381)

Agnes Hållbergs Modeaffär

Upplandsgatan 25

rekommenderas. Smakfulla hattar, moderata priser. Sorghattar på lager.

Allm. Tel. 116 02. (A. F. 1297)

Stockholms Ritkontor

rekommanderar sina i alla pislågen smakfulla och vackra handarbeten. Ritningar till broderier för klädningar utföras i extra vackra mönster.

Huvudaffär: Drottninggatan 30.

Filialer: Humlegårdsgatan 11, S:t Paulsgatan 1, Upplandsgatan 34. (A. F. 1401)

Ateljé Central.

Om Ni vill ha väl utförda porträtt och billiga priser, gå till Mästeramnelsgatan 71, andra huset från Vasagatan. Hiss. Visit 3 kr., kab. 5 kr. pr puss.

Ateljé Central.

Välj ett vackert arbete hos

ESTHER FLYBORG Tapisseriaffär

Götgatan 15, 1 tr. Malmkillnadsgatan 48 A
Allm. Tel. 3387. Allm. Tel. 4837
Vesterlånggatan 52, Allm. Tel. 21847

OBS!

Önskar ni stilfulla och välgjorda möbler? Gör da ett besök

MÖBELAFFÄREN

Gamla Kungsholmsbrogatan 26, Malmkillnadsgatan 19

A. P. Anderson.

Hotell, Matsalar o. d.

MÜLLERS CAFÉ

16 Norrlandsgatan rekommenderas. Särskilda matsalar för damer. Stora hygieniska Matsalar 1 tr., känt för sin goda, välbehagade mat. Å nedre bottan servering efter tyakt och svenskt mönster. Obs! Stor rabatt vid köp av kungonger. Obs! Ett omytiskt kaffe serveras hela dagen. Öppet till kl. en kvart före 12.

Hotell Hägglund

Innehavare: H. Brolin

Nära Centralstation 36 Vasagatan, Stockholm Vid Central-Posthuset
Rekommanderar sina hemtrefliga och tysta rum till moderata priser. Rikstel. 37 02. Allm. tel. 116 73.

Emma Grönbergs Pensionat

15 A Norrlandsgatan 15 A

(2 min. väg från Norrmalmstorg och Kungsträdgården)

Tysta, komfortabelt möblerade rum från 2 kr. Hiss, elektr. ljus. Varmeledning, W. C. Rimgledning i alla rum.

English spoken. Deutsch sprechen. A. T. 114 47. R. T. Norr 507.
Stockholm, Ivar Hægströms Boktryckeri A.-B., 1913.